

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA
VIEŠOSIOS KONSULTACIJOS DĖL DIDMENINĖS AUKŠTOS KOKYBĖS PRIEIGOS
FIKSUOTOJE VIETOJE RINKOS TYRIMO REZULTATŲ
PASTABŲ VIEŠASIS APATARIMAS

PROTOKOLAS

2021-01-15

Vilnius

Pastabų aptarimo posėdžio pirmininkas – Kęstutis Šukvietis, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT) Strategijos departamento Ekonominės analizės skyriaus vedėjas.

Pastabų aptarimo posėdžio sekretorius – Marijus Balnys, RRT Tinklų reguliavimo departamento vyriausiasis patarėjas.

Dalyviai:

- **RRT**: Kęstutis Šukvietis, Marijus Balnys, Indrė Jurgelionienė, Ernesta Vagonienė, Pijus Tarutis, Kristina Baltauskienė, Ričardas Jakubauskas, Žydrūnė Zabulionienė, Nerijus Grigas.

- **Telia Lietuva, AB** (toliau – Telia): Vida Gobienė, Tatjana Semionova, Rolandas Brukštus, Laima Pakutinskienė, Inga Volungevičiūtė (advokatų kontoros WALLESS advokatė, atstovaujanti Telia).

- **UAB „Balticum TV“** (toliau – Balticum): Virgilijus Jurgelevičius.

- **UAB „Baltnetos komunikacijos“**: Andrius Rekerta.

- **UAB „Bitė Lietuva“** (toliau – Bitė): Vitalijus Kirvaitis, Modestas Ropė, Aurimas Žvirblys.

- **UAB Duomenų logistikos centras** (toliau – DLC): Donatas Šinickas, Vaidas Virbukas.

- **UAB „Init“**: Audrius Gedgaudas, Robertas Kvedaras, Juozas Bandzevičius.

- **Lietuvos kabelinės televizijos asociacija** (toliau – LKTA): Marius Daukantas.

- **UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“**: Modestas Černauskas.

- **UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“**: Darius Drakšas, Laurynas Šeškevičius, Remigijus Baldauskas.

- **UAB „Tele2“** (toliau – Tele2): Evaldas Stankevičius, Remigijus Brasius.

Viešasis pastabų aptarimas vyko 2021 m. sausio 15 d. nuotoliniu būdu Microsoft Teams platformoje.

1. Darbotvarkė:

RRT: padėkojo dalyviams už dalyvavimą susitikime ir pristatė susitikimo tikslą ir eigą. Bus daromas aptarimo garso įrašas. Viešojo aptarimo tikslas – aptarti viešosios konsultacijos metu dėl Didmeninės aukštos kokybės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrimo (toliau – rinkos tyrimas) raštu gautas pastabas ir pristatyti RRT sprendimus dėl gautų pastabų. Pastabas raštu dėl rinkos tyrimo pateikė LKTA, Balticum, Telia, UAB „CSC Telecom“ (toliau – CSC), Bitė ir DLC.

2. Rinkos tyrimo rezultatų pastabų pristatymas ir aptarimas:

RRT: pristatė Didmeninės aukštos kokybės prieigos fiksuotoje vietoje (toliau – didmeninė aukštos kokybės prieiga) rinkos reguliavimo tikslą – sumažinti kliūtis įeiti į mažmeninių aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugų rinką, t. y., padaryti efektyvesnę konkurenciją joje, o ne spręsti ir nagrinėti vidaus tinklų problemas, kadangi jos nėra šio rinkos tyrimo objektas.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 1 LKTA pateiktą pastabą, susijusią su duomenų perdavimo simetriškumu abiem kryptimis bei galimybe perduoti visų tipų duomenis. Dėl simetrijos pastabą pateikė ir Telia. RRT pateikė savo argumentus, kodėl į šią pastabą neatsižvelgiama.

Telia: pasiteiravo, ar RRT keičia aukštos kokybės apibrėžimą, kurį pateikė savo apklausos anketoje. Ten buvo nurodyta, kad viena iš pagrindinių savybių yra simetriškumas.

RRT: paaiškino, kad rinkos tyrimo anketa (toliau – anketa) parengta, kai dar nebuvo atliktas rinkos tyrimas. Pradedant rinkos tyrimą vertinimas yra preliminarus. Kai RRT surinko anketas ir pamatė operatorių pateiktą informaciją, tai simetriškumo, kaip unikalios savybės, nebeliko.

Telia: tai RRT nevertina net to, kas buvo ankstesniam tyrimo, kuriame viena pagrindinių savybių buvo numatyta simetriškumas? Ar šioje paslaugoje visiškai atsisakote simetriškumo?

RRT: taip, šiame rinkos tyrimo simetriškumo, kaip unikalios savybės, nebebus.

Telia: jeigu simetriškumas nėra unikalios savybės, tai kokios kitos savybės būtų unikalios? Kas yra tos paslaugos unikalumas, kuo ji skiriasi nuo žemos kokybės paslaugos?

RRT: savybės yra nurodytos rinkos tyrimo ataskaitoje. Viena iš jų yra garantuota greitimeika, kita savybė susijusi su tinklo stabilumu (maži vėlinimai, maži duomenų praradimai ir pan.), trečioji savybė – SLA lygis, kurio neturi bazinės paslaugos (reagavimas į gedimus ir gedimų šalinimas).

LKTA: dėl simetriškumo, dabar lieka atviras klausimas, ar paslauga bus standartizuota ir kokie parametrai apibrėžia standartizavimą, juk ta pati paslauga gali būti aprašoma skirtingais parametrais ir kiekvienas operatorius gali nusipirkti skirtingos kokybės paslaugą. Kyla klausimai dėl reguliavimo ir dėl kainos, nes išeina, kad galima susitarti dėl individualių dalykų, bet tada neišvengiamai susidursime su ginčais rinkoje.

RRT: dėl simetriškumo, mes žiūrėjome iš mažmenos pusės – vieniems vartotojams reikia, kitiems tai nebūtina, pvz., vieniems svarbiau turėti aukštą duomenų atsisiuntimo spartą, kitiems svarbiau turėti aukštą duomenų išsiuntimo spartą. Kalbant apie standartinį pasiūlymą, jis vis tiek bus suformuotas ir jame bus nurodytos konkrečios spartos. Tai nebūtinai bus simetriška, bet bus aišku, kokia yra viena sparta, kokia yra kita sparta.

LKTA: bet jeigu pasiūlyme bus „nuo iki“, tai norint pateikti pasiūlymą klientui, tos „žirklės“ nebūtinai bus teisingos. Kai nėra simetriškumo, operatorius neturi galimybės pateikti reikiamą pasiūlymą.

RRT: nebus „nuo iki“, o bus garantuotas kažkoks pasiūlymas, ar simetriškas (pvz., 100 ir 100), ar asimetriškas (pvz., 100 ir 50). Tada gaudami tokią paslaugą Jūs savo klientui galėsite pasiūlyti šiose technologinėse ribose simetriškumą 50 ir 50.

LKTA: pasiūlymas 50 ir 50 nėra tas pats, kas pasiūlymas 100 ir 100 ar 1 ir 1.

RRT: taip, bet ne visos technologijos gali užtikrinti maksimalią simetrišką spartą. Galbūt maksimalios simetriškos spartos net ir nereikia. Geriau turėti vieną aukštesnę garantuotą pagal technologiją ir kitą nebūtinai simetrišką, bet aukščiausią pagal technologiją.

Telia: dar kartą norėčiau grįžti prie tų parametru, ar teisingai supratau, kad aukštos kokybės parametrai yra nurodyti rinkos tyrimo ataskaitos pirmoje lentelėje ir jie suskaičiuoti pagal anketose pateiktą informaciją.

RRT: tenai būtent ir yra parodyta, kaip jie skiriasi masinėje rinkoje ir mažmeninių aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugų rinkoje.

Telia: paklausė, koku būdu buvo suskaičiuoti šitie dydžiai.

RRT: šią pastabą įrašėme į pastabų vertinimo lentelę, į ją atsakysime vėliau.

DLC: pritarė LKTA, kad reguliuojama paslauga turi būti aiškiai apibrėžta, o paslaugos simetriškumas yra viena iš svarbesnių verslui skirtų paslaugos savybių, todėl jis turi būti įtrauktas į reguliuojamos paslaugos apibrėžimą. Tai negali būti vienu atveju vienokia, o kitu atveju kitokia paslauga.

RRT: atkreipė dėmesį, kad turi būti garantuota sparta. Ar geriau, jog pasiūlyme būtų garantuotos spartos 100 ir 100, ar garantuota į vieną pusę 200, į kitą pusę 100?

DLC: pasisakė už pirmąjį variantą – už mažesnę spartą, bet simetriškumą.

Tele2: siekiant konkurencijos šioje rinkoje, galimybės turi būti identiškos tokioms, kokias turi Telia.

Bitė: pritarė pasisakiusiems, kad simetriškumas šiai paslaugai tikrai yra reikalingas, paslaugos turi būti analogiškos.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 2 LKTA pateiktą pastabą, kad didmeninės aukštos kokybės prieigos suteikimo pradžios taškai būtų ne tik kaip didmeninės centrinės prieigos suteikimo pradžios taškai, bet ir (arba) interneto srauto apsikeitimo taškai, taip pat RRT pateikė savo argumentus, kodėl į šią pastabą neatsižvelgiama.

LKTA: pasiūlymu siekiama optimizuoti operatorių kaštus, nes šiuo atveju būtų reikalingas vienas jungiamasis, kurį įrengtų Telia, o apmokėtų visa rinka. Kaštų ir patogumo prasme taip yra daug paprasčiau ir efektyviau.

RRT: pasitiksino, ar LKTA apsikeitimo tašką supranta kaip vieną vienetą ar po visą Lietuvą taškus turi.

LKTA: pradžioj pradėkime nuo taško A. Juozapavičiaus g., Vilniuje.

Bitė: daug konkursų būna, kuriuose klientas prašo pateikti dvi paslaugas į du agregavimo taškus. Tokiu atveju Telia gali turėti pranašumą prieš kitus konkurso dalyvius.

RRT: ar taip, kaip dabar siūloma – trys taškai, galėtų išspręsti šitą reikalavimą?

Bitė: jei Telia galėtų terminuoti ne tik, pvz., Vilniaus verslo centrus į Vilnių, bet ir į kitą miestą. Tikrai rinkoje yra tokių konkursų, kai reikalaujama terminuoti į du taškus, tokiu atveju ta paslauga turėtų būti terminuojama į du skirtingus apsikeitimo taškus.

RRT: rinkos tyrime yra pasakyta, kad iš tų trijų taškų didmeninę aukštos kokybės prieigą galima gauti visoje Lietuvoje.

LKTA: taip, galima gauti visoje Lietuvoje, bet perėjimas iš vieno taško į kitą tašką sudaro papildomus kaštus.

RRT: paaiškino, kad, jei operatorius veikia Vilniuje, jis gali gauti didmeninę aukštos kokybės prieigą tiek Vilniuje, tiek, pvz., Klaipėdoje. Natūralu, kad tie papildomi kaštai gali būti ir turėtų būti, nes skiriasi atstumas, reikia dar perduoti duomenis.

Tele2: pasitiksino, ar teisingai supranta, kad kalbama apie situacijas, kai klientas A taške perka dvi paslaugas, kurios turi būti maršrutizuojamos skirtingais maršrutais.

RRT: mano, jog patikslinti turėtų Telia.

Telia: apie paslaugas kalbėsime tada, kai bus užbaigtas rinkos tyrimas ir pradėsime kurti viešą pasiūlymą. Dabar dar klausomės poreikių ir nagrinėjame, kaip RRT mato šią situaciją. Jeigu rinka mato kitaip, akivaizdu, kad kažkas yra neaišku. Mes siūlome pirkti prieigą, siūlome 140 taškų prisijungimui, RRT susiaurina iki 3. Apsispręskime, ko norime ir ko reikia.

DLC: pritaria, kad pastaba iš LKTA pusės yra suprantama, nes pasiekti vieną ar tris prieigos taškus yra sudėtinga, kadangi jie yra ne pačiose patogiausiose vietose, reikalaujama papildomų prisijungimo kaštų iš norinčio prisijungti operatoriaus. Ar yra aiškūs nurodymai, sąlygos, ką reguliuojamas operatorius privalo padaryti, kad būtų galima prisijungti, kad jis neprašytų didesnių kaštų iš prisijungiančio operatoriaus ryšium su kita aukštos kokybės paslauga.

RRT: ar Jūs turite omenyje palyginimą su mažmenine paslauga?

DLC: tarkim.

RRT: rinkos tyrime kainų kontrolės įpareigojime yra nurodyta, kaip bus nustatytos kainos. Pagal dabartinį mūsų matymą, Telia, atnaujindama standartinį pasiūlymą pagal rinkos tyrimo rezultatus, kainas turės pagrįsti sąnaudomis, kurios sudarytos iš dviejų dalių: tai yra didmeninės centrinės prieigos (toliau – DPP) paslaugų dabartinės sąnaudos su statiniu IP adresu plius priedas už aukštesnės kokybės parametrus, būtent tai, kas atitinkamai susiję su paslaugų suteikimu.

DLC: paklausė, ar RRT imasi reguliuoti prieigos prie šitos paslaugos kainodarą.

RRT: visos kainos bus nustatytos, kai bus baigtas rinkos tyrimas, Telia skelbiamame standartiniame pasiūlyme, kur bus paslaugos kaina, pajungimas, prijungimas ir kitos kainodarinės dalys, jei tokių bus.

DLC: ar Jūs objektyviai vertinsite prieigos prie to centrinio taško kainą?

RRT: tikrai objektyviai vertinsim, o ar Jūs perkate DPP paslaugas?

DLC: kol kas ne.

RRT: tai labai panašu į DPP, nors šiame tyrime nėra kainų spaudimo testo, bet ir DPP atveju yra vertinama pagal tam tikrų prieigų skaičių.

DLC: patikslino, kad klausė, ar neatsiras kažkoks papildomas mokestis iš Telia pusės dėl paslaugos pavadinime esančio žodžio „aukštos“, būtent prieigos taške, tarkim papildomas reikalavimas, kuris reikš papildomus pinigus.

RRT: gavę standartinį pasiūlymą, tikrai tą vertinsime, žiūrėsime kiekvieną dedamąją.

LKTA: palaiko DLC pastabą ir paaiškina, kad esminiai dalykai yra kiek galutinių paslaugų skaičiuojama į minimalią paslaugą – 100 ar 1 000. Kadangi yra tik trys fiksuoti taškai, tai migravimas tarp jų sukuria papildomus kaštus.

RRT: kaštai bet koku atveju yra. Jei bus vieni kaštai, jie bus padalinti visiems vienodai – tie, kas jungiasi prie Vilniaus taško ir norės kliento Vilniaus regione, išeina, kad mokės daugiau, nes jiems bus priskaičiuoti bendrieji kaštai, kurie atsiras, kai operatorius iš taško, esančio Klaipėdoje, norės prijungti klientą Vilniuje. Taip į bendrą katilą bus įtraukti duomenų siuntimo iš Klaipėdos į Vilnių kaštai. Arba galim turėti šiek tiek skirtingas kainas, atsižvelgiant į regionus: jei nori pajungti tam pačiam regione – kaina mažesnė. Suma nepasikeis, tik klausimas, kaip ją dalinsim.

LKTA: prieštarauja, jog logika neteisinga. Kalbama apie paslaugą verslui, o tai reiškia, kad bet kuriuo atveju reikės išeiti iš savo regiono.

RRT: sutiko, kad šį variantą, jog kaina aukštesnė visiems ir vienoda iš bet kurio regiono, reikės apsvarstyti.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 3 LKTA pateiktą pastabą dėl didmeninės aukštos kokybės prieigos suteikimo pabaigos taško tikslinimo. RRT pateikė informaciją, kodėl ir kaip į šią pastabą atsižvelgiama iš dalies.

Telia: ką RRT vadina aktyviu įrangos tinklo tašku? Koks dar gali būti?

RRT: paaiškino, kad siekiama išplėsti ir apimti visus galimus atvejus, tarkim, jei konkrečiame pastate nėra tokios specifinės patalpos, kuri vadinama aparatine ar serverine, tai ta Telia įranga, kuri yra ne vidaus tinklo, o ateinanti, kuri stovi laiptinėje ar prieangyje, t. y., neturinti specifinės vietos, tai būtų ta vieta, kurioje baigiasi Telia tinklas, kuris atėjo iki to pastato. Įprastai aktyvi tinklo įranga turėtų stovėti specialioje patalpoje, bet, kiek išsiaiškinta vykdant rinkos tyrimą, ne visi verslo centrai turi tą specifinę patalpą.

Telia: reikia pataisyti, kad tai yra ne vidaus tinkle, nes vidaus tinklai šiame rinkos tyrime atskirti. Telia tinklas visais atvejais irgi bus atskirtas nuo vidaus tinklų.

RRT: tai ir nėra vidaus tinkle, sakinio pabaigoje tai aiškiai pasakoma.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 4 LKTA pateiktą pastabą, kuria siūloma pakeisti formuluotę dėl atsisakymo suteikti prieigą, vienašališko jos teikimo sustabdymo ar jos nutraukimo. RRT pateikė savo argumentus, kodėl į šią pastabą neatsižvelgiama.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 5 Balticum pateiktą pastabą dėl vidaus tinklo prieigos klausimų, taip pat RRT pateikė savo argumentus, kodėl į šią pastabą neatsižvelgiama.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 6.1 Telia pateiktą pastabą dėl simetriško duomenų perdavimo ir užtikrinamos garantuotos spartos. RRT pateikė savo argumentus, kodėl į šią pastabą neatsižvelgiama.

Telia: ar RRT teigia, kad visos pirmoje ataskaitos lentelėje nurodytos technologijos (xDSL ir visos kitos) užtikrina garantuotą greitaveiką, konkretų vidutinį pateikiamumą, garantuotus vėlinimo laikus?

RRT: šios informacijos klausėme operatorių: dalis jų nurodė, kad teikia arba gali teikti per xDSL. Galbūt ne visų operatorių tinklai yra vienodai išvystyti ir ne visi tai užtikrina, bet buvo žiūrima per šviesolaidinius tinklus – kas turi ne teorinę, o praktinę galimybę tai užtikrinti.

Telia: pasitikslino, ar teisingai suprato, kad Telia galės neteikti paslaugų, jei jų paslaugos viršys nustatytus parametrus.

RRT: neaišku, kas pas Jus pasikeistų, kad nebegalėtumėte suteikti paslaugų.

Telia: Telia niekada neteikė aukštos kokybės paslaugų per DSL.

RRT: o skirtosios linijos?

Telia: paaiškino, kad tai ne xDSL paslauga.

RRT: siūlo patikslinti, kad tai per varines linijas.

Telia: prašo paaiškinti, ar jie privalės teikti aukštos kokybės paslaugą per aDSL, nes iš rinkos tyrimo ataskaitos tai nėra aišku.

RRT: sutiko patikslinti.

Telia: ar teikdami paslaugą turime atsižvelgti į ataskaitos pirmoje lentelėje pateiktus kriterijus?

RRT: Jūs turėtumėte atsižvelgti tik bendrai, pirmoje lentelėje nurodyti kriterijai nenustato, kokia turėtų būti aukštos kokybės paslauga. Aukštos kokybės kriterijai turėtų būti geresni negu masinės rinkos produktų kriterijai, pvz., mažmeninių interneto prieigos paslaugų kriterijai.

Telia: prieštarauja, kad pasakymas „geresni“ nieko nesako.

RRT: pirmoje lentelėje pateikti reikšmių vidurkiai, prie jų dar prieisime.

Telia: paaiškina, kad jiems reikės kurti paslaugą, todėl jiems turi būti aišku. Turi būti aiškiai apibrėžti aukštos kokybės paslaugos parametrai.

RRT: jie ir yra apibrėžti: garantuota greitimeika, vėlinimai, greitesnis reagavimas į gedimų šalinimus ir t. t. Konkrečias reikšmes galėsite patys apibrėžti konstruodami standartinį pasiūlymą.

Telia: lyginant su tuo pasiūlymu, kuris buvo 2016 m., esminis dalykas, kuris keisis, yra susijęs su simetriškumu. Esminis dalykas yra simetrija.

RRT: sutiko persvarstyti ir galbūt simetriškumą įtraukti prie didmeninės aukštos kokybės prieigos savybių.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 6.2 Telia pateiktą pastabą, jog, anot Telia, Tarnyba neteisingai nustatė mažmenines aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugas teikiančių operatorių skaičių. RRT pateikė savo argumentus, kodėl į šią pastabą neatsižvelgiama.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 6.3 Telia pateiktą prašymą paaiškinti, kokiais skaičiavimo principais ir metodais buvo gautos rinkos tyrimo ataskaitos pirmoje lentelėje gautos reikšmės, bei kokios paslaugos buvo priskirtos mažmeninėms interneto prieigos, o kokios mažmeninės aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugoms. RRT pateikė informaciją, kaip atsižvelgta į šią pastabą (prašymą).

Telia: pasitikslino, ar teisingai suprato, kad buvo įtrauktos ne aukštos kokybės, bet visos duomenų perdavimo paslaugos.

RRT: anketoje buvo klausiama apie mažmenines aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugas. Įtraukta tik tai, ką operatoriai traktuoja aukštos kokybės.

Telia: ar Jūs netikrinote, ar operatoriai teisingai įvertino paslaugas?

RRT: retoriškai paklausė, ar teisingai įvertino Telia.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 6.4 Telia pateiktą pastabą, jog, anot Telia, Tarnyba nepateikė aukštos kokybės prieigos paslaugų teikimo vertinimo technologiniais aspektais, o rinkos tyrimo ataskaitoje aprašyti didmeninės aukštos kokybės prieigos techninio realizavimo būdai kelia kertinius klausimus apie paslaugas, patekusias į pradinės paslaugos apibrėžimą. RRT pateikė savo argumentus, kodėl į šią pastabą neatsižvelgiama.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 7.1 Telia pateiktą pastabą, kad efektyvios konkurencijos nagrinėjimas tik iš dalinės infrastruktūros, reikalingos teikti paslaugas, lygmens yra iš esmės klaidingas, taip pat dėl skaidulos nuomos ir didmeninės aukštos kokybės prieigos pakeičiamumo. RRT pateikė savo argumentus, kodėl į šią pastabą neatsižvelgiama.

Telia: pasitikslina, ar šiuo rinkos tyrimu siekiama efektyvios konkurencijos verslo centruose.

RRT: patvirtina, kad taip, mažmeninių aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugų rinkoje.

Telia: klausia, ar RRT galvoja, kad nustatydamas įpareigojimus dalinei infrastruktūrai, išsprendžia konkurencijos klausimą galinio vartotojo atžvilgiu.

RRT: patvirtina, kad RRT taip galvoja.

Telia: tai vidaus tinklų klausimas efektyviai konkurencijai įtakos neturi?

RRT: efektyviai konkurencijai nustatyti turime dvi problemas: tai patekimas į verslo centrus ir vidaus tinklai (kainos, prieiga ir pan.). Šiame rinkos tyrime bandoma išspręsti pirmąją problemą, vidaus tinklų problemą spręsimės atskirai.

Telia: nesutinka, teigdamas, kad problemos turi būti sprendžiamos vienu metu. Dalinis rinkos tyrimas sukelia daug darbo, bet ar jis atneš vertę?

RRT: patikino, kad dalinai išspręst. Anketas pateikusių operatorių nuomone, patekimo į verslo centrus problemos išsprendimas bus didelis palengvinimas.

Telia: pasitiksliavo, kada ir koku būdu RRT planuoja spręsti vidaus tinklų klausimus. Akcentavo, kad Telia šis klausimas labai svarbus.

RRT: pirmas žingsnis – kai bus priimtas Elektroninių ryšių įstatymas su naujomis Europos elektroninių ryšių kodeksą perkeliančiomis nuostatomis, tada dar kartą susitikime su operatoriais ir detalai nagrinėsime vidaus tinklų klausimą. Manome, kad ieškoti sprendimo pradėsime užbaigę šį rinkos tyrimą.

Telia: paklausė, ar bus daromas atskiras rinkos tyrimas. Telia nesuprantama, kodėl problemos sprendimas vis nukeliamas ateičiai.

RRT: o kaip Jūs suprantate, kaip reguliavimas turėtų išspręsti šią problemą?

Telia: pateikė Suomijos pavyzdį, kuriame SMP yra daug, pvz., verslo centro savininkas gali turėti tam tikrus įpareigojimus.

RRT: o kokias tada paslaugas teiks vidaus tinklo valdytojas, jei šioje rinkoje yra didmeninė aukštos kokybės prieigos paslauga?

RRT: padėjo už pavyzdį ir pasakė, kad susisieks su kolegomis iš Suomijos bei išsiaiškins, kaip ten yra daroma.

LKTA: pritaria dabar paskelbtam rinkos tyrimui, kad jį reikia daryti tokia apimtimi, kokia dabar atliekamas. Teisingas žingsnis atsitraukti nuo galinio vartotojo ir eiti iki techninės vietos. Ragina užbaigus šį rinkos tyrimą judėti toliau iki konkrečios paslaugos pateikimo.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 7.2 Telia pateiktą pastabą, susijusią su vidaus tinklais. RRT pateikė savo argumentus, kodėl neatsižvelgiama į šią pastabą.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 7.3 Telia pateiktą pastabą dėl to, jog rinkos tyrimo ataskaitoje yra rašoma, kad Telia tam tikrais atvejais atsisakė suteikti didmeninę aukštos kokybės prieigą. RRT pateikė informaciją, kodėl ir kaip į šią pastabą atsižvelgiama iš dalies.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 7.4 Telia pateiktą pastabą, susijusią su jau anksčiau aptartais trimis taškais. RRT pateikė savo argumentus, kodėl neatsižvelgiama į šią pastabą.

Telia: nėra suprantamas parašymas ataskaitoje, kad bus sutaupyta ir operatoriai patirs mažesnius kaštus. Koku būdu operatorius sutaupys pirksdamas aukštos kokybės paslaugą?

RRT: sutaupys, nes operatorius jau yra atsivedęs tinklą prie tų trijų taškų ir galės parduoti mažmenines aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugas būtent tuose trijuose taškuose gaudamas didmeninę aukštos kokybės prieigą. Operatoriui nereikės vesti tinklo iki kitų 138 taškų.

Telia: ataskaitoje rašote, kad operatorius panaudos jau esamas skaidulas, kurios jau yra naudojamos DPP, jau užimtos. Kaip operatorius jas panaudos?

RRT: mūsų supratimu, esmė yra ta, kad operatoriui reikės atsivesti tinklą į mažiau taškų.

Telia: siūlo ataskaitoje rašyti, kad tikslas yra sumažinti taškų skaičių.

RRT: sumažinus taškų skaičių – sumažėja kaštai. Dėl skaidulų panaudojimo, jei operatorius veda DPP ir kelios skaidulos lieka laisvos, jas galima panaudoti aukštos kokybės prieigai. Jeigu visos skaidulos jau panaudotos, tai savaime suprantama, kad negalės jų dar papildomai užkrauti. RRT patiksliavo ataskaitą, kad būtų neutraliau.

LKTA: paprašė, kad papildant ataskaitą, būtų aiškiai nurodyta, kad, jeigu skaidula atvesta DPP paslaugai, tai ja operatorius ir turi gauti aukštos kokybės paslaugą be papildomų kaštų.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 7.5 Telia pateiktą pastabą, susijusią su jau anksčiau aptartais parametrais. RRT pateikė savo argumentus, kodėl neatsižvelgiama į šią pastabą.

Telia: siūlo iš naujo suformuluoti ir apibrėžti, kas yra aukšta kokybė, pagal apibrėžtą sąvoką iš naujo surinkti informaciją ir tada apibrėžti rinką.

RRT: iš naujo skaičiavimų nedarysime, nes skaičiavimai yra padaryti maksimaliai su visais įmanomais parametrais.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 8 Telia pateiktą pastabą, kuri šiek tiek kartoja su 7.1 pastaba ir kurioje Telia prašo perskaičiuoti rinkos tyrimo anketose operatorių pateiktas pajamas. RRT pateikė savo argumentus, kodėl neatsižvelgiama į šią pastabą.

Telia: tokia pastaba pateikta todėl, kad rinkos tyrimas neatliekamas iki galinio kliento, o nutraukiamas kažkur viduryje paslaugos.

RRT: išlaidų niekam neskaičiuojame, skaičiuojame visiems vienodai. Visi operatoriai sumoka tą pačią dalį vidaus tinklams.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 9 Telia pateiktą prašymą argumentuotais skaičiavimais pagrįsti RRT išsakytą išvadą, kad Telia valdoma RKKS iki 497 verslo centrų suteikia Telia konkurencinį pranašumą rinkoje. RRT pateikė informaciją, kaip atsižvelgta į šią pastabą (prašymą).

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 10 Telia pateiktą pastabą, kuria Telia siūlo didmeninę aukštos kokybės prieigą sieti su mažmenine aukštos kokybės duomenų perdavimo paslauga, o ne su DPP. RRT pateikė savo argumentus, kodėl neatsižvelgiama į šią pastabą.

Telia: paklausė, kodėl visame rinkos tyrime kalbama ir rinką apibrėžiama pagal mažmenines aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugas, o nustatant kainas žiūrima į DPP paslaugos sąnaudas.

RRT: vadovaujantis SAT taisyklėmis, remiamasi panašių teiktų paslaugų sąnaudomis, atitinkamai jas koreguojant.

LKTA: nesupranta Telia pozicijos, nes kalbama apie didmenines paslaugas.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 11 Telia pateiktą pastabą, susijusią su sąnaudų skaičiavimo metodu. RRT pateikė savo argumentus, kodėl neatsižvelgiama į šią pastabą.

RRT: 12 ir 13 pastabos jau buvo aptartos, todėl pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 14 Bitės pateiktą pastabą, kuria Bitė siūlo nustatyti metodiką, kaip Telia turėtų pagrįsti taikomas didmenines aukštos kokybės prieigos paslaugų kainas bei jų kontrolės mechanizmą. RRT pateikė savo argumentus, kodėl neatsižvelgiama į šią pastabą.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 15 Bitės pateiktą pastabą, kuria siūlo numatyti, kad pareiga teikti didmenines aukštos kokybės prieigos paslaugas apimtų visus verslo klientus, kuriems tokios paslaugos yra aktualios, ir neapsiribotų tik verslo centruose įsikūrusiais verslo klientais. RRT pateikė informaciją, kodėl ir kaip į šią pastabą atsižvelgiama iš dalies.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 16 Bitės pateiktą pastabą, susijusią su galinių įrenginių skaičiumi. RRT pateikė informaciją, kaip atsižvelgta į šią pastabą.

LKTA: sutinka su pasiūlymu ir argumentais, bet siūlo papildyti, kad būtų galima išplėsti techninę įrangą už papildomą priemoką.

RRT: priemokos klausimą aptarsime šiek tiek vėliau prie DLC pateiktų pastabų.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 17 CSC pateiktą pastabą dėl IP adresacijos versijos. RRT pateikė savo argumentus, kodėl neatsižvelgiama į šią pastabą.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 18 CSC pateiktą pastabą dėl taisyklių, kuriomis bus vadovaujama vykdant operatorių prašymus. RRT pateikė savo argumentus, kodėl neatsižvelgiama į šią pastabą.

LKTA: ar bus paskelbtas viešas pasiūlymas, o po to atsižvelgiant į rinkos atsiliepimus koreguojamas?

RRT: pagal dabar galiojantį teisinį reguliavimą, pirmiausiai pasiūlymas bus paskelbtas, o po to vertinamas. Tiek RRT, tiek operatoriai Telia atsiųstą pasiūlymą vertins tuo pačiu metu.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 19 CSC pateiktą pastabą, kuria CSC įvardija, kas rinkos tyrimo ataskaitoje nėra aiškiai numatyta. RRT pateikė informaciją, kodėl ir kaip į šią pastabą atsižvelgiama iš dalies.

RRT: paminėjo, kad pastabų vertinimo lentelėje nurodyta 20 CSC pateikta pastaba yra susijusi su vidaus tinklų reguliavimu, apie kurį jau buvo plačiai diskutuota.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 21 DLC pateiktą pastabą (siūlymą), kad turėtų būti galimybė gauti didmeninę aukštos kokybės prieigą ne tik verslo centruose, bet ir Telia duomenų centruose. RRT pateikė informaciją, kodėl ir kaip į šią pastabą atsižvelgiama iš dalies.

DLC: prašo plačiau nupasakoti RRT galvojamą apibrėžimą dėl duomenų, esančių kituose duomenų centruose.

RRT: bus patikslinta rinkos tyrimo ataskaita. Mažmeninėmis aukštos kokybės duomenų perdavimo paslaugomis siekiama sujungti ne tik verslo padalinius, bet ir kitus objektus, kurie susiję su verslo kliento veikla.

RRT: pristatė pastabų vertinimo lentelėje nurodytą 22 DLC pateiktą pastabą dėl pakankamo/nepakankamo prievadų (angl. *port*) skaičiaus, taip pat RRT pateikė savo argumentus, kodėl į šią pastabą neatsižvelgiama.

DLC: šia pastaba nori atkreipti RRT dėmesį, koks galimas scenarijus iš Telia pusės.

RRT: paklausė, koks būtų DLC siūlymas šiuo atveju.

DLC: siūlo apibrėžti įpareigojimą suteikti prieigą ir operatorius, kuriam nustatytas šis įpareigojimas, turėtų savo nuožiūra užtikrinti prievadų skaičių, nes iš esmės jis kontroliuotų prieigų skaičių, jis mato, kurie operatoriai užsisakė tokią prieigą, kurie atsisakė, kaip kinta tas prievadų skaičius ir pagal tai gali keisti savo tinklo įrangą. O kadangi prievado kaina turėtų būti įskaičiuota į didmeninės paslaugos savikainą, tai nebūtų nuostolio operatoriui, kadangi kiekvienas prievadas jam neštų pinigų.

Telia: nusistebėjo, kad dar niekada negirdėjo tokio Prieigos taisyklių 70 p. traktavimo. Kuo remiantis daroma išvada, kad operatorius turėtų siūlyti savo tinklo plėtimą vykdyti vadovaujantis Prieigos taisyklių 70 p.? Priminė, apie ką kalbama minėtame taisyklių punkte.

RRT: ar, Jūsų nuomone, tokių susitarimų operatoriui papildomai investuoti į Telia tinklo tobulinimo darbus, kai Telia nėra įpareigota atlikti tinklo tobulinimo darbus, nėra buvę ir nebus?

Telia: atsakė, kad nėra buvę, jog operatoriui būtų pasiūlyta pirkti pagrindinio tinklo komutatorių. DPP atveju, galinę įrangą Telia teikia be galinės įrangos. Galinę įrangą stato pats operatorius. Dėl įrangos jokių susitarimų nėra buvę.

DLC: tai dar kartą įrodo, kad DLC pastaba turi prasmės. Jeigu linija yra atvesta iki verslo centro, tai pajungimo klausimas jau bus visai atskiras, šis klausimas susijęs ne tik su prievadais. DLC mato galimybę piktnaudžiauti nesuteikiant prieigos vien dėl to, kad nors linija yra atvesta iki verslo centro, jos panaudoti papildomai nebus galimybių.

LKTA: šiuo klausimu palaiko Telia, nes kalba eina apie linijas. Kadangi galinį tašką darome ne pas vartotoją, atsiranda įrangos sujungimo klausimas, kuris yra labai aktualus. Mano, kad reikia apibrėžti standartinę įrangą, kokia turi būti numatoma, kiek yra numatyta galimybių pajungti, taip pat svarbu apibrėžti standartinius plėtimo žingsnius, kas kiek yra jungiama ir turi būti numatyta galimybė tam, kuris sumokėjo už papildomą išplėtimą, atgauti priemokas, kai atsiras nauji naudotojai. Labai svarbu išvengti piktnaudžiavimo iš Telia pusės.

DLC: tai gal Jūs DLC poziciją palaikote, o ne Telia?

LKTA: taip, palaikome DLC poziciją.

RRT: paklausė, kaip LKTA įsivaizduoja uždėti standartą įrangai.

LKTA: mano, kad geriau iš karto sumokėti visai rinkai dalį, kad ir aukštesnę, už daugiau prievadų galimybę, tada atsiras konkurencija ir nebus klausimų, kas gali įeiti, o kas negali. Geriau turėti daugiau, negu turėti mažiau.

RRT: bet mes jau pradėdame kalbėti apie reguliavimą, kaip Telia turėtų pastatyti tinklą.

LKTA: teigia, kad būtina išspręsti galimybę sujungti Telia įrangą su vidiniu tinklu, kitaip sakant, nustatyti, kiek prievadų turi būti.

DLC: nereikia gilintis į prievadų skaičių ar kitą aktyvinę įrangą, o tą dalį palikti prie prieigos apibrėžimo ir suteikimo. Jeigu Telia ateina iki verslo centro, tai ji turi ir suteikti prieigą prašančiam operatoriui.

RRT: patikslina, kad turi suteikti prieigą pagal technines galimybes, jei užtenka prievadų, tai ir suteikia. O jeigu prievadų neužtektų, tai Telia turi būti įpareigota patobulinti tą įrangą, kad joje atsirastų daugiau prievadų ir užtektų visiems norintiems.

Telia: paklausė, kaip kitaip užtikrinti prieigą.

Bitė: esmė yra ta, kad rinka nori gauti tokias pačias sąlygas arba tokias pačias paslaugas, kokias Telia teikia galiniams klientams. Svarbu užtikrinti, kad rinka galėtų reikalauti tokių sąlygų/paslaugų. Kalbant apie prievadus, neprisirištumėm prie jų skaičiaus, nes dar labai svarbi yra ir greیتaveika.

Tele2: pritaria kolegai iš Bitės. Už savo lėšas tiekti įrangą, nuo kurios bus geriau visiems, neatrodo sąžininga.

RRT: kai kurie išgirsti siūlymai įdomūs – norite iš ribotų išteklių padaryti neribotus. Čia galėtų tiktį didelę rinkos dalį užimančios, pavyzdžiui, naftos gamyklos su valdomu degalinių tinklu pavyzdys – ji pagal tokią logiką turėtų gaminti ne tik tiek, kiek leidžia jos pajėgumai, bet tiek, kad užtikrinti absoliučiai visų prašančių poreikius – bet taip nėra. Suteikti prieigą tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir sau, Telia turėtų esant techninėms galimybėms.

RRT: tolesnis planas yra įsivertinti tai, ką šiandien išgirdome, tuomet į tinklalapį įkelsime pastabų vertinimo lentelę, sekantis etapas – konsultacija su EK (1 mėn.). Po to bus galima kalbėti, kaip judėsime toliau.

Telia: per kiek laiko turės įsigalioji įpareigojimai?

RRT: įsigaliojū, kai būtų priimti galutiniai RRT direktoriaus įsakymai. O standartinio pasiūlymo tvarka lieka tokia, kokia yra numatyta Prieigos taisyklėse.

Telia: mano, kad jiems reikės daug daugiau laiko nei 2 mėn.

RRT: prašo patikslinti, per kiek laiko nuo įsigaliojimo datos Telia galėtų paskelbti standartinį pasiūlymą.

Telia: pirmiausiai reikia užbaigti tyrimą, tada matysis, kiek reikia laiko.

RRT: išgirdome Jūsų poziciją ir galėsime dar apie tai padiskutuoti vėliau.

RRT: padėkojo visiems už dalyvavimą ir pažadėjo informuoti apie tolesnius procesus.

Aptarimo pirmininkas

Kęstutis Šukvietis

Aptarimo sekretorius

Marijus Balnys